

Cronica muzicală.

Continuăm cu seria concertelor, cari au însemnat un început așa de frumos al stagiunii muzicale la București și cari pot însemna tot altele sugestii interesante pentru noi ieșenii (...în definitiv luăm și noi ce putem dela București dacă de bani nu e chip).

Luni 26 Octomvrie, la sala Dalles, *concertul* orchestrei de cameră a *Filarmonicei berlineze* sub conducerea d-lui Hans von Benda, director artistic al acestei Filarmonici.

Programul a fost alcătuit din muzică germană, cu excepția lui Sibelius (finlandez, de formație germană), deși afișele anunțau alt program, din care Dvorak a fost scos (probabil în semn de... prietenie pentru Cehoslovacia) și înlocuit cu Gluck, Sibelius, Reger. Ar fi fost totuși de dorit ca această schimbare să fie anunțată, dacă nu chiar explicată, pentru a nu lăsa publicul să creadă că ascultă Dvorak și când colo să asculte... Gluck (cazurile n'au fost rare).

La început un „*concerto grosso*” de *Händel*, formă muzicală împrumutată de maestrul german dela Italiani, în care ansamblului orchestral (Tutti) i se opune grupul de soliști. Atît din punctul de vedere al compoziției, cît și din punctul de vedere al execuției, dificultatea acestei forme constă în echilibrarea celor două grupuri. Respectînd această cerință importantă, execuția „concertului grosso” de Händel, precisă ca tehnică și reflectată ca efecte, ne-a lăsat să admirăm rezultatele unei unități perfecte a ansamblului berlinez.

A doua piesă *Mozart*, „*Simfonia concertantă*” pentru violină, violă și orchestră este în fond un concert dublu pentru violină și violă, plin de vervă, în care „stilul galant” al epocii poate fi ușor recunoscut alături de cele mai specifice trăsături mozartiene. Soliștii, d-nii Victor Brero (violină) și Rudolf Nel (violă), au dovedit o deosebită înțelegere a stilului mozartian dublată de o mare probitate artistică. Totul a fost executat în sulețe, fără „exagerări” solistice și mai ales fără a uita un singur moment echilibrul perfect dintre forțele orchestrale și soliști.

În partea a doua a programului *Gluck*, „*Paris și Elena*”, piesă de o deosebită puritate a liniei melodice, din care dragostea lui Gluck pentru simplitatea formei și noblețea expresiei se desprinde tot timpul. Contrastînd cu atmosfera senină lăsată de execuția lui Gluck, „*der Liebende*” a lui *Sibelius* ne transportă într'o lume tristă, cu accente specific nordice, fără a ne împiedeca însă să observăm în realizare influența puternică a lui Brahms.

A urmat „*Andante Lyrico*“ de *Max Reger*, „omul polifoniei à la Bach“, cum îl caracterizează un critic francez contemporan. De o arhitectură savantă, îngreuiată adesea de complicații voite, aceste pagini de muzică cu totul abstractă sînt o încercare de întoarcere la spiritul formelor vechi.

Concertul se termină cu *Simfonia în la major* de *Mozart*.

D-l Hans von Benda a lăsat impresia dirijorului stăpîn pe dificultățile partituri și pe resursele orchestrei. Avînd sub mînă un ansamblu de o rară unitate, d-sa ne-a făcut să ascultăm o execuție perfectă ca tehnică și ireproșabilă ca stil.

Aplauzele publicului entuziast au fost răsplătite cu nu mai puțin de șapte bisuri în decursul cărora s'a cîntat toată *Serenada* de *Mozart* pentru orchestră de coarde.

Succesul orchestrei de cameră a Filarmonicei dela Berlin trebuie să fie o încurajare pentru încercările similare dela noi. Numai cu un astfel de ansamblu redus putem să ascultăm muzica din epoca mare a clasicismului, în spiritul și atmosfera timpului cînd a fost scrisă. Desigur nu pot decît să mă bucur că, grație unui grup de entuziaști, la Iași avem o astfel de formație orchestrală, care, luîndu-și sarcina de a face o adevărată educație muzicală tineretului, se pare că a început să intereseze și publicul. Trebuie să le mai amintim acelor ce au încercat să bagatelizeze „Orchestra Societății de Sport și Muzică“, că ansamblul trimis în turneu de Filarmonica dela Berlin avea exact aceiași alcătuire ca și ansamblul ieșan?

Și încă o întrebare... : Orchestra de cameră dela Berlin, care a cîntat în mai multe orașe de provincie din România (Cluj, Brașov...) n'ar fi trebuit să vie și la Iași? (mai exact să fie adusă).

* * *

Marți 27 Octomvrie, primul concert de sonate a maestrului Enescu, cu concursul d-lui Alfred Alessandrescu la piano.

În program muzică mai puțin obișnuită publicului nostru: *Sonata în si minor* de *Gustav Samazeuilh* a însemnat un început grandios. „Scholist“ ca formație muzicală, elev a lui d'Indy și Chausson, Samazeuilh a știut totuși să se debaraseze de sclavajul unui sistem, păstrînd numai ceia ce a convenit spiritului său.

Sonata pentru violină, plină de opozițiuni de ritm și de sonorități puțin obișnuite, lasă impresia unei opere definitive în ceia ce privește arhitectura sonoră.

Programul continuă cu *Sonata în sol major* de *G. Lekeu*, compatriot și elev de a lui César Franck (la început). Și-a continuat studiile cu d'Indy și a murit la 24 de ani, fără să fi putut da tot ce-i permitea puterea excepțională a talentului său. Fără a avea forma definitivă a sonatei de Franck, a cărui influență se resimte și aci ca și în sonata lui Samazeuilh, sonata de Lekeu, plină de elan și de o eleganță tinerească, rămîne una din cele mai frumoase sonate de violină.

Pentru sfirșit, *Sonata în Re minor* de *Schumann*, iar la bis andantele din a doua sonată de *Schumann*.

Dificultățile de înțelegere a programului au fost enorm micșorate de o execuție ce stă deasupra oricărei posibilități de critică. De altfel pentru

toată lumea și în special pentru critici și muzicanți, concertele lui Enescu sînt cele mai bune lecții de estetică muzicală.

D-l Alfred Alessandrescu a reușit să fie tot timpul la înălțimea concepției muzicale a maestrului, încît execuția a apărut perfect unitară. Cu toată admirația, care o avem însă pentru știința muzicală și pentru arta d-lui Alessandrescu, mai exact tocmai pentru asta, nu ne putem opri să nu-i reproșăm că adesea a fost cam prea tare în pasagii pe cari intențiile violinei le cereau mai piano.

București, 1 Noembrie 1936.

* * *

Astăzi este printre noi *la Iași, maestrul Enescu*. A venit spre bucuria ieșenilor care-l doreau atît, și spre bucuria muzicanților cărora a primit să *le deie concursul la primul concert simfonic*. Prezența maestrului în mijlocul *orchestrei Societății de Sport și Muzică* este pentru noua formație ieșană cea mai puternică consacrare și aceasta cu atît mai mult cu cît sînt ani de cînd George Enescu n'a mai apărut ca solist al unei orchestre ieșene. Pentru noi gestul frumos al maestrului înseamnă încurajarea unei munci serioase, bine intenționată, dar mai ales bine îndrumată. Pentru iași cele trei concerte de astăzi și mine vor fi o sărbătoare.

Iași, 23 Noembrie 1936.

Gabriel Bădărău.